

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

W związku z Pana wystąpieniem przekazanym przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 24 lipca 2020 r., zawierającym wniosek o zainicjowanie zmian w prawie polegających na zwolnieniu emerytur z podatku, uprzejmie informuję, że stanowi ono petycję w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870). Działając zatem na podstawie art. 10 ust. 1 tej ustawy, wyjaśniam co następuje.

Podstawową zasadą, na jakiej oparta jest ustawa PIT¹⁾, jest powszechność opodatkowania. Zgodnie z tą zasadą, opodatkowaniu podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów wprost wymienionych przez ustawodawcę jako wolne od podatku, bądź dochodów, od których Minister Finansów zaniechał poboru podatku.

Zgodnie z przepisami ustawy PIT, emerytura i renta stanowi źródło przychodu, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 12 ust. 7 ustawy PIT i podlega opodatkowaniu według obowiązującej skali podatkowej.

Podkreślenia wymaga fakt, że w momencie wprowadzenia podatku dochodowego od osób fizycznych, czyli od 1992 r., wszystkie krajowe emerytury, renty oraz wynagrodzenia za pracę zostały ubruttowione, tj. podwyższone o kwotę należnego podatku w taki sposób, aby po potrąceniu podatku, wypłacone świadczenie nie było niższe od świadczenia jakie przysługiwało przed wprowadzeniem podatku dochodowego.

Niewątpliwie odstępianie od opodatkowania emerytur i rent, rozumiane jako ich wypłata w kwocie brutto, zwiększyłoby dochody pozostające do dyspozycji osób pobierających te świadczenia. Niemniej jednak zwolnienie z opodatkowania emerytur i rent nie znajduje „systemowego” uzasadnienia, bowiem stosownie do postanowień art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy PIT, składki - określone w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - zapłacone w roku podatkowym bezpośrednio na własne ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe podatnika oraz osób z nim współpracujących, albo potrącone w roku podatkowym przez płatnika ze środków podatnika, podlegają odliczeniu od dochodu, który stanowi podstawę opodatkowania podatkiem od osób fizycznych.

¹⁾ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1426, z późn. zm.).

A

Finansów

Skoro zatem kwoty składek na ubezpieczenia społeczne obniżały podstawę opodatkowania, uzasadnionym i sprawiedliwym jest, aby opodatkowaniu podlegały świadczenia, które są następstwem tych składek, czyli emerytury i renty.

Ponadto uprzejmie informuję, że ustawa PIT przewiduje szereg rozwiązań, które uwzględniają indywidualną zdolność do płacenia podatku. Należą do nich w szczególności zwolnienia przedmiotowe, odliczenia oraz konstrukcja skali podatkowej, która uzależnia wysokość stawki podatku oraz tzw. kwoty wolnej od wysokości uzyskanych dochodów.

Warto podkreślić, że katalog zwolnień przedmiotowych obejmuje ponad 190 tytułów wyłączonych z opodatkowania tym podatkiem. Wśród nich znajduje się wiele o charakterze socjalnym np. świadczenia z pomocy społecznej, zapomogi, jednorazowa pomoc materialna ze środków publicznych w związku z zaistniałym zdarzeniem losowym, stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe, ryczałt na zakup opału, dodatki energetyczne otrzymywane przez odbiorcę wrażliwego energii elektrycznej, świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, czy świadczenia wypłacane bezrobotnym za wykonanie prac społecznie użytecznych. W katalogu tym znajdują się również świadczenia adresowane do emerytów, np. te otrzymane od byłych zakładów pracy lub związków zawodowych, do wysokości 3 000 zł w roku podatkowym.

Z kolei w ramach odliczeń podatnik może, między innymi, zmniejszyć kwotę podatku obliczonego według skali podatkowej o składki na ubezpieczenie zdrowotne (do 7,75% podstawy ich obliczenia), jakie zapłacił ze środków własnych.

W petycji zawarte są następujące postulaty:

- S wprowadzenia nowych stawek podatkowych dla osób o przychodzie powyżej 300 tys. zł rocznie w wysokości 40% oraz 60% dla przychodów powyżej 500 tys. zł,
- S rozważenia zerowej stawki podatkowej dla Seniorów w wieku od 80 lat, mających przychód netto do 3 tys. zł, a dla Seniorów do lat 80, mających przychód netto do 5 tys. zł - wprowadzenia 10% stawki podatkowej.

Odnosząc się do pierwszego postulatu, należy zauważyć, że podatki stanowią podstawowe źródło dochodów budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Podatki odgrywają znaczącą rolę w życiu codziennym i powinny być brane pod uwagę przez każdego przy planowaniu każdej aktywności gospodarczej. Najstarszą funkcją podatków jest funkcja fiskalna, zgodnie z którą podatki mają dostarczać państwu i samorządom lokalnym odpowiednie dochody na pokrycie wydatków publicznych.

Podnoszenie podatków w celu zwiększenia dochodów budżetowych jest jednakże ekonomicznie nieuzasadnione. Zwiększanie obciążeń podatkowych prowadzi bowiem zazwyczaj do zmniejszenia dochodów budżetowych. Zbyt wysokie podatki mogą bowiem przyczynić się do zmniejszenia aktywności gospodarczej podatników, uchylania się od płacenia podatków lub uciekania w szarą strefę. Po przekroczeniu pewnego poziomu stawek podatkowych dalsze ich podwyższanie może spowodować spadek dochodów podatkowych uzyskiwanych przez państwo. Oznacza to, iż wprowadzenie zbyt wysokiej stawki podatkowej powoduje zmniejszenie wpływów do budżetu państwa.

Należy także zauważyć, że do Ministerstwa Finansów wpływa wiele wystąpień zawierających przeciwstawny postulat do postulatu obniżenia podatków. W tego rodzaju wystąpieniach zawarty jest zazwyczaj wniosek o podwyższenie, zawartego w skali podatkowej, progu dochodowego warunkującego opodatkowanie uzyskanych dochodów 32% stawką podatkową.

Próg ten wynosi obecnie 85 528 zł. W konsekwencji Ministerstwo Finansów w swej polityce podatkowej musi pogodzić często sprzeczne interesy podatników.

W odniesieniu do drugiego postulatu uprzejmie informuję, że według danych z zeznań za 2018 r. przychody z emerytury i renty oraz inne krajowe świadczenia, o których mowa art. 34 ust. 7 ustawy PIT uzyskało 9,8 miliona podatników wykazując podatek dochodowy w łącznej kwocie 17 mld zł (przeciętny podatek 2 tysiące zł), w tym:

- 1) świadczenia emerytalne i rentowe w kwocie nieprzekraczającej 60 tysięcy złotych (tj. 5 000 zł miesięcznie) otrzymało 9,6 milionów świadczeniobiorców, czyli 98% wszystkich podatników uzyskujących przychody z tego tytułu (podatek od tych przychodów wyniósł 16,4 mld zł). Z tej grupy podatników świadczenia te otrzymało:
 - S 8 mln osób w wieku do 80. roku życia. Ich podatek od analizowanych przychodów wyniósł 13,8 mld zł (przeciętny podatek 2 tysiące zł);
 - S 1,6 mln osób w wieku powyżej 80. roku życia. Ich podatek od analizowanych przychodów wyniósł 2,6 mld zł (przeciętny podatek 2 tysiące zł).
- 2) świadczenia emerytalne i rentowe w kwocie nieprzekraczającej 36 tysięcy złotych (tj. 3 000 miesięcznie) otrzymało 8,4 milionów świadczeniobiorców, tj. 86% wszystkich podatników wykazujących przedmiotowe przychody (podatek od tych przychodów wyniósł 12 mld zł). Z tej grupy podatników świadczenia te otrzymało:
 - S 7 mln osób w wieku do 80. roku życia. Ich podatek od analizowanych przychodów wyniósł 10 mld zł (przeciętny podatek 1 tysiąc zł);
 - S 1,4 mln osób w wieku powyżej 80. roku życia. Ich podatek od analizowanych przychodów wyniósł 2 mld zł (przeciętny podatek 1 tysiąc zł).

Z powyższego wynika, że tylko mała część osób, które pobierają emerytury i renty otrzymują te świadczenia w kwotach powyżej 5 000 zł miesięcznie. Podobnie jest w przypadku osób pobierających emeryturę lub rentę w wysokości powyżej 3 000 zł.

Dodatkowo pragnę zauważyć, że z dniem 1 października 2019 r. nastąpiła powszechna obniżka obciążeń podatkowych między innymi poprzez obniżenie z 18% do 17% stawki podatku z pierwszego przedziału skali podatkowej²⁾. Z obniżki tej skorzystały również osoby pobierające emeryturę lub rentę.

Wprowadzenie w życie drugiego postulatu zawartego w petycji oznacza ponadto ubytek dochodów dla sektora finansów publicznych, tj. mniejsze wpływy do budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zatem jego realizacja wymagałaby wprowadzenia rozwiązań niwelujących ten ubytek, których ciężar ekonomiczny spocząłby na innych podatnikach, czy podmiotach. Byłoby to niezwykle trudne wobec obecnych uwarunkowań ekonomicznych związanych z pandemią COVID-19, w których ludzie tracą pracę, a firmy odnotowują zmniejszone dochody. Ponadto odnosząc powyższe do sytuacji osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, należy zauważyć, że świadczenia te finansowane są ze środków publicznych i ich wypłata nie jest zagrożona.

²⁾ Zmiana ta została wprowadzoną ustawą z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1835).

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia, uprzejmie informuję, że obecnie w Ministerstwie Finansów nie są planowane prace legislacyjne mające na celu realizację podatkowych postulatów zawartych w petycji.

Z upoważnienia Ministra Finansów,
Beata Karbownik
Zastępca Dyrektora
Departamentu Podatków Dochodowych
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/